

3. Спірін О. М. Інформаційно-комунікаційні та інформатичні компетентності як компоненти системи професійно-спеціалізованих компетентностей вчителя інформатики. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2009. № 5 (13). 16 с.
4. Титовец Т. Сущность информатизации естественно-научного образования в системе профессиональной подготовки учителя. *Information & communication technology in natural science education*. Минск. 2006. С. 144–146.

Гаю М. О., здобувач вищої освіти,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
Україна

Науковий керівник – Вейландє Л. В.-В., канд. пед. наук, доц.,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДОРΟΣЛИХ

За останні роки людство зробило неймовірні кроки вперед. Все нові і нові технології постійно змінюють наше життя. Поряд із цим все більшого значення набуває підготовка людини до динамізму змін, що обумовлені вступом людства до інноваційного типу прогресу. В умовах, коли знання, ідеї, технології змінюються швидше, ніж людське життя, єдиною запорукою конкурентоспроможності людини є неперервна освіта. Дослідженням проблеми освіти дорослих займалися такі українські вчені: О. Аніщенко, С. Гончаренко, В. Кремень, Л. Лук'янова, Н. Ничкало, В. Огнев'юк, В. Олійник, О. Сухомлинська. Проблеми стану та перспективи розвитку дистанційного навчання досліджувалися в працях О. Андрєєва, Г. Козлакової, І. Козубовської, В. Олійника, Є. Полата, А. Хуторського.

Метою нашого дослідження є вивчення освіти дорослих та особливостей навчання дорослих за допомогою дистанційної форми надання освітніх послуг.

Перші спроби звернути увагу на проблему освіти впродовж життя з'явилися у 50–60-х рр. ХІХ ст. Прибічники просвітницької концепції вбачали в освіті важливу передумову перетворення суспільства (М. Пирогов, К. Ушинський, М. Чернишевський), але більшого значення освіта дорослих набуває у ХХІ ст. Теоретичні основи освіти дорослих вивчає андрагогіка. Вперше термін андрагогіка було ужито німецьким педагогом А. Каппом (1833 р.) для позначення розділу педагогіки, який досліджував особливості навчання та

освіти дорослих. Проте активне поширення цього поняття у наукову практику відбулося лише у середині ХХ ст. Андрагогіка (грец. aner (andros) і agein (ago) – «andros» – доросла людина, «agein» – вести) – це наука про специфіку навчання дорослої людини з урахуванням її віку, освітніх і життєвих потреб, наявних і прихованих здібностей, можливостей, індивідуальних особливостей і досвіду, психіки та фізіології, а також про форми і методи організації навчання дорослих з метою поглиблення знань, забезпечення їхніх освітньо-культурних потреб, досягнення індивідуальних цілей, самореалізації особистості [4, с. 8].

Оскільки освіта впродовж життя своїм змістовим наповненням найбільше стосується дорослої людини, тому варто звернутися до трактування цього поняття [5, с. 7]. Освіта дорослих – цілеспрямований процес розвитку і виховання особистості шляхом реалізації освітніх програм і послуг, здійснення освітньо-інформаційної діяльності в межах та поза межами загальної середньої, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти [4, с. 64]. Розглянемо, які існують форми освіти дорослих. На сьогодні виокремлюють такі три основні форми освіти:

1. Формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою [1].

2. Неформальна освіта – це навчання, здійснюване за межами системи формальної освіти, що його доповнює. Це забезпечує засвоєння умінь і навичок, необхідних для соціального та економічного розвитку особистості. До неформальної освіти відносять: курси, участь у гуртках за інтересами, конференції, тренінги, семінари, вебінари, коучесії [2].

3. Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема, під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям [1].

Актуальним завданням будь-якої форми освіти є забезпечення доступності здобуття якісної освіти протягом життя для всіх громадян, постійне оновлення змісту освіти й організації навчально-виховного процесу. Ці завдання охоплюють оновлення форм і методів навчання дорослих. У цьому контексті безперечно важливим є вивчення можливостей дистанційної освіти та її впровадження в навчання дорослих. Дистанційна освіта – це нова форма організації і реалізації навчально-виховного процесу, за якою його учасники здійснюють навчальну взаємодію екстериторіально, тобто на відстані [3, с. 66]. Важливою

перевагою дистанційного навчання є відсутність вікових, територіальних, освітніх, професійних обмежень, а також обмежень за станом здоров'я. Слухачами можуть бути не тільки студенти або школярі, а й представники різних компаній, які організують корпоративне навчання для своїх співробітників. Вони можуть пройти необхідні їм тренінги, відповідну професійну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації, не залишаючи робочих місць, що істотно знижує рівень витрат на навчання [2, с. 82].

Якщо розглядати методи дистанційного навчання, то переважають інтерактивні методи. Саме поняття «інтерактивний» (англ. Inter – взаємний, акт – діяти) розуміють як здатність до взаємних дій, діалогу. Серед переваг інтерактивних методів можна виділити такі:

- забезпечення широкої можливості інтерактивної взаємодії слухачів з викладачем та групою через використання вебінарів – онлайн-зустрічей у режимі реального часу для розв'язання певних навчальних завдань;

- візуалізація звичної інформації у процесі створення дистанційного курсу через інфографіку, графічні елементи, відео, різні презентації, віртуальні тренажери тощо;

- реалізація принципів геймофікації (ігрових методик) у розробленні дистанційних курсів для підвищення рівня включеності в дійсність, умотивованості та досягнення цілей, зокрема навчальних.

- застосування мультимедійних технологій подання контенту дистанційного курсу (різні анімації, конструктори, інтерактивні схеми тощо); стимулювання активної взаємодії суб'єктів навчання (через постійне заохочення до взаємодії).

Активні методи навчання – це методи, які спонукають до активної розумової і практичної діяльності у процесі оволодіння навчальним матеріалом. Активне навчання передбачає використання такої системи методів, яка спрямована переважно не на виклад готових знань, їх запам'ятовування і відтворення, а на самостійне оволодіння учнями знаннями і вміннями у процесі активної розумової і практичної діяльності. Прикладом застосування таких методів навчання може бути інтеграція активних методів навчання в інформаційне середовище за допомогою хмарних технологій. Під хмарними технологіями розуміють технологію обробки даних, за якої комп'ютерні ресурси та потужності надаються користувачеві як Інтернет-сервіс.

Найбільш популярні та доступні користувачеві Internet-сервіси: Google Docs являє собою онлайн-офіс, де можливо створювати різні документи, а також надає можливість здійснювати спільну роботу з документами; Scribd – інтернет-сервіс хмарного зберігання документів; Zoom – це сервіс для організації

онлайн-конференцій та відеозв'язку. За допомогою цієї програми можна організувати конференції та веб-семінари для різної кількості користувачів і спікерів; Slideshare – онлайн-сховище презентацій; Google Scholar – пошукова система навчально-наукових публікацій; YouTube – сервіс, який надає можливість завантажувати і переглядати відео в браузері.

Отже, система дистанційного навчання дорослих, яка використовує сучасні інформаційні і комунікаційні технології, є найперспективнішою освітньою технологією, яка задовольняє сучасні вимоги до підготовки фахівців. Дистанційне навчання має низку переваг порівняно з традиційним навчанням: зручний графік і місце роботи, доступність джерел інформації, передові освітні технології. Використання дистанційних форм і методів навчання сприяє індивідуалізації процесу професійного становлення, спонукає здобувачів освіти до самостійної роботи, формує в них інформаційну культуру, налаштовує на оволодіння інноваційними засобами здобуття та застосування інформації.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 02.04.2020).
2. Мартинець Л. А. Освіта дорослих: форми та зміст. Освіта та розвиток обдарованої особистості / Київ: Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2015. № 6. С. 14–16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Otros_2015_6_5 (дата звернення 05.09.2020).
3. Мідляр О. К. Дистанційна освіта: забезпечення доступності та неперервної освіти впродовж життя. *Матеріали міжвузівського вебінару, м. Вінниця, 31 березня 2017 р.* С. 66–68. URL: http://www.vtei.com.ua/images/VN/31_03.pdf (дата звернення 11.05.2020).
4. Освіта дорослих: короткий термінологічний словник / авт.-упор. Л. Б Лук'янова, О. В. Аніщенко. К.; Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2014. 108 с.
5. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади: монографія / авт. кол.: Лук'янова Л. Б., Сігаєва Л. Є., Аніщенко О. В., Зінченко С. В. та ін. К. : Педагогічна думка, 2012. 272 с.